

Ju Nesbe

ŽED

Prevela s norveškog
Jelena Loma

■ Laguna ■

Naslov originala

Jo Nesbø
TØRST

Copyright © Jo Nesbø 2017
Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

ŽED

Prolog

Zurio je u belo ništavilo.

Kao i protekle skoro pa tri godine.

Niko ga nije video, niti je on viđao bilo koga. Osim kada bi se otvorila vrata i načas nazrela silueta golog muškarca, ali odmah zatim bi se ta vrata zatvorila i opet bi sve progutala magla.

Kupatilo se uskoro zatvaralo. Ostao je sam.

Obavio je oko struka beli bademantil, ustao s drvene klupe i pošao, duž pustog bazena, ka svlačionici.

Svi tuševi bili su zavrnuti, nije se čuo razgovor na turskom niti šljapkanje bosih stopala po pločicama. Pogledao se u ogledalu. Pogladio je prstom ožiljak koji se još video nakon najnovije operacije. Trebalo mu je vremena da se navikne na novo lice. Skliznuo je prstom niz vrat, preko grudi, do mesta na kojem je počinjala tetovaža.

Otvorio je katanac na svom ormariću, obukao pantalone i preko još vlažnog bademantila navukao kišni. Obuo se. Još jednom je proverio da li je sâm, a zatim je prišao ormariću s katancem na šifru umrljanim plavom farbom. Odabrao je

cifre 0999, skinuo katanac i otvorio vrata. Nakratko je samo posmatrao velik, lep revolver koji se nalazio unutra, a zatim ga je zgrabio za crvenu dršku i tutnuo u džep mantila. Zatim je uzeo i kovertu. Otvorio ju je. U njoj su se nalazili ključ, adresa i podrobnije informacije.

U ormariću se nalazio još jedan predmet.

Crn, gvozdren.

Izneo ga je jednom rukom na svetlost, oduševljeno proučavao delo kovača.

Moraće da ga opere, oriba, ali već se uzбудio pri pomisli da će ga upotrebiti.

Tri godine. Tri godine u belom ništavilu, u pustinji besadržajnih dana.

Kucnuo je čas. Čas da otpije malo života.

Čas njegovog povratka.

Hari se trgnuo iz sna. Zurio je u polutamnu spavaće sobe. Opet *on*, vratio se, bio je tu.

„Košmar, dušo?“ Glas koji je to prošaputao pored njega bio je smiren i topao.

Okrenuo se prema njoj. Posmatrala ga je smeđim očima. Ona utvara je izbledela i nestala.

„Tu sam“, reče Rahela.

„I ja sam ovde“, rekao je.

„Koga si sanjao ovog puta?“

„Nikog“, slagao je i spustio joj dlan uz obraz. „Spavaj.“

Hari je zažmurio. Sačekao je dok nije bio siguran da je i ona zažmurila, a zatim je opet otvorio oči. Proučavao je njeno lice. Video je *onog* onda u šumi. Močvara, prekrivena belom maglom koja se kovitlala oko njih. *Onaj* je podigao

---

ruku, uperio nešto u Harija. Na golim grudima naziralo mu se tetovirano demonsko lice. A onda se magla zgusnula, i *onaj* je nestao. Opet je nestao.

„I ja sam ovde“, prošaputa Hari Hule.

PRVI DEO

Prvo poglavlje

Sreda, večer

Iako je bar *Dželosi** bio gotovo prazan, unutra je bilo nekako zagušljivo.

Mehmet Kalak je posmatrao muškarca i ženu pred šankom dok im je sipao vino u čaše. Četvoro gostiju. Osim ono dvoje, tu je bio neki tip koji je sam za stolom srkutao pola litra točenog piva, a četvrti je bio neki u kaubojskim čizama koje su virile iz separea. Tamu tog separea povremeno je remetila svetlost s ekrana mobilnog telefona. Četvoro gostiju u pola dvanaest jedne septembarske večeri u najpopularnijoj zoni kafića na Grinerleki. Užas. Tako nije smelo da se nastavi. Ponekad bi se Mehmet zapitao zašto je dao otkaz na mestu menadžera bara u najpomodnijem hotelu u gradu samo da sam-samcijat preuzme taj oronuli lokal, stecište pijanaca. Možda je mislio da će podizanjem cena rasterati staru klijentelu i privući onu poželjnu: napola mladu, platežnu, neproblematicnu. Možda mu je posle raskida i trebalo da pada na nos od posla. Možda mu je ponuda

---

* Engl.: *Jealousy* – ljubomora. (Prim. prev.)

zeleniša Danijala Benksa izgledala unosno pošto je banka odbila da mu odobri kredit. A možda je naprosto želeo da sam određuje kakva će se muzika slušati u baru *Dželosi* – gazda onog hotela znao je samo za jednu melodiju, a to je bio zvuk kase. Mehmetu je pošlo za rukom da rastera staru klijentelu koja je uveliko pronašla utočište u jeftinoj birtiji tri kvarta odatle. Međutim, privući novu pokazalo se kao teži zadatak. Možda je trebalo da promeni koncepciju. Možda samo jedan televizor na kojem se prikazuje turska fudbalska liga nije bio dovoljan da se bar proglasi sportskim kafićem. A što se tiče muzike, možda je trebalo da igra na sigurno, da pušta *U2* i Springstina za momke i *Koldplej* za ženske.

„Nisam bio na mnogo sastanaka preko *Tindera*“, počeo Gejr spustivši čašu na šank. „Ali sam primetio da tamo ima svakakvog sveta.“

„Stvarno?“ Žena krišom zevnu. Imala je kratku plavu kosu. Trideset pet godina, oceni Mehmet. Žustri, pomalo nagli pokreti. Oči umorne. Sigurno mnogo radi, a dosta i trenira, nada se da će joj to pružiti energiju koja joj vazda nedostaje. Mehmet opazi kako Gejr, oponašajući onu ženu, hvata čašu trima prstima za nožicu. Na svim tim bezbrojnim sastancima ugovorenim preko *Tindera*, uvek je poručivao isto što i te ženske, pile one viski ili zeleni čaj. Ne bi li im, valjda, pokazao da se slažu i u tom pogledu.

Gejr se nakašljao. Prošlo je šest minuta otkako je stigla u bar i Mehmet je znao da će ovaj krenuti u napad.

„Lepša si nego na profilnoj slici, Elisa“, počeo Gejr.

„Već si mi to rekao, ali hvala još jednom.“

Mehmet je brisao čašu praveći se da ne sluša.

„Pa reci mi, onda, Elisa – šta ti tražiš u životu?“

Osmehnula se pomalo rezignirano. „Muškarca kojem nije sve u izgledu.“

„Kako se samo slažem s tobom, Elisa. Važno je ono što je unutra.“

„Zežala sam se. Lepša sam na profilnoj slici, a to, ako ćemo pravo, važi i za tebe, Gejre.“

„He-he.“ Gejr je smeteno zurio u čašu. „Pa valjda svi biraju sliku na kojoj su dobro ispali. Dakle, želiš muškarca. Kakvog?“

„Nekog koji će da sedi kod kuće i čuva troje dece.“

„He-he.“ Znoj mu nije izbio samo na čelu već po celoj velikoj, izbrijanoj glavi. Uskoro će mu se pojaviti i znojave mrlje na košulji uzanog kroja – namenjenog vitkima i utreniranima. Neobičan izbor, imajući u vidu da Gejr nije bio ni jedno ni drugo. Vrteo je čašu u ruci. „Imamo isti smisao za humor, Elisa. Iako meni zasad ne treba niko osim kera. Voliš li životinje?“

Aman, hoće li više baciti karte na sto?, pitao se Mehmet.

„Kad upoznam onu pravu, osetim da je tako i ovde...“

„I ovde...“ To je dodao tiše, osmehnuvši se i uperivši prstom sebi u prepone. „Ali prvo moramo utvrditi da li je sada to slučaj. Šta kažeš, Elisa?“

Mehmet se stresao. Gejr je stavio sve na kocku i spremao mu se nov udarac na samopouzdanje.

Žena odgurnu čašu u stranu. Nagnula se prema Gejru, pa se Mehmet morao napregnuti da čuje: „Gejre, možeš li jedno da mi obećaš?“

„Naravno.“ Pogled i glas bili su mu ushićeni kao u kera.

„Nećeš pokušati da stupiš u kontakt sa mnom pošto budem otišla odavde, obećavaš?“

Mehmet je morao da oda priznanje Gejru zato što je ipak uspeo da se osmehne: „Naravno.“ Žena se opet odmakla od njega. „Hvala ti. Ne izgledaš mi kao progonitelj, Gejre, ali sam imala neka loša iskustva. Jedan tip me je pratio, pretio

i ljudima s kojima se viđam. Nadam se da razumeš što sam oprezna.“

„Razumem.“ Gejr uze čašu i iskapi vino. „Ima svakakvih ludaka. Ali ne boj se, prilično si bezbedna. Statistički gledano, muškarci imaju četiri puta veće izgleda da budu ubijeni od žena.“

„Hvala na piću, Gejre.“

„Ako jedno od nas troje...“

Mehmet žurno odvrati pogled kada je Gejr uperio prstom u njega.

„Treba da bude ubijeno večeras, šanse da to budeš ti su jedan prema osam. Ili, stani, moraš da поделиš na...“

Ustala je. „Želim ti da to izračunaš. I prijatan život.“

Gejr je zurio u čašu još neko vreme pošto je otišla, klimajući glavom u ritmu pesme *Fix you* ne bi li, valjda, ubedio Mehmeta i druge potencijalne svedoke da je za njega sve to već prošlost, da je i ona ženska bila poput trominutne pop pesmice koju zaboraviš čim prođe. Zatim je ustao i, ne taknuvši piće, otišao. Mehmet osmotri lokal. Otišli su i onaj u kaubojskim čizmama i onaj što je cevčio veliko točno pivo. Ostao je sam. A i kiseonik se vratio. S mobilnog telefona je promenio plej-listu na stereo-uređaju. Pokrenuo je svoju listu. *Bed kompani*. Sa članovima grupa *Fri*, *Mott the Hoople* i *King krimson* teško da je moglo biti greške. Sa Polom Rodžersom za mikrofonom, greška je bila nemoguća. Mehmet pojača zvuk i čaše iza šanka zazvečашe.

Elisa se spuštala Ulicom Torvalda Mejera duž jednostavnih, predratnih trospratnica nekad zidanih za radničku klasu u siromašnom kraju jednog siromašnog grada, gde je pak sada kvadratni metar koštao koliko i u Londonu ili Stokholmu.

Septembar u Oslu. Konačno je opet padao mrak, konačno su ostavili za sobom one duge, dosadne bele noći i glupu, histeričnu razdraganost i živost leta. U septembru je grad opet postajao onaj stari: melanholičan, rezervisan, efikasan. Solidna fasada, ali ne sasvim lišena svojih mračnih kutaka i tajni. Baš kao i ona sama, kako su pojedini tvrdili. Požurila je, vazduh je nosio sitnu kišicu, kao kad Bog kine, rečima jednog od njenih momaka s *Tindera* koji je pokušavao da bude nekakav pesnik. Ima da ukine taj nalog. Koliko sutradan. Dosta. Dosta je bilo napaljenih muškaraca s pogledom zbog kojeg bi se osetila kao kurva čim se sastane s njima u baru. Dosta je bilo ludaka i progonitelja koji bi se zakačili za nju kao krpelji i isisavali joj vreme, energiju i samopouzdanje. Dosta je bilo bednika i gubitnika zbog kojih se i ona osećala tako.

Kažu, budućnost je u upoznavanju preko interneta, toga se više ne treba stideti, svi to rade. Ali nije bilo tako. Ljudi su se i dalje upoznavali na poslu, u čitaonicama, preko prijatelja, u teretani, u izlascima, avionima, autobusima i vozovima. Upoznavali su se onako kako bi i trebalo, opušteno i bez pritiska, a posle im ostane romantična iluzija o nevinosti, čistoti i hiru sudbine. Elisa je *želela* takvu iluziju. Obrisaće nalog. I ranije je to govorila sebi, ali sada će tu odluku sprovesti u delo, koliko iste te večeri.

Prešla je Sofijenberšku ulicu i izvadila ključ da otključa kapiju pored bakalnice. Otvorila je vrata i zakoračila u mračan ulaz. Naglo je zastala.

Unutra su bila neka dvojica.

Prošla je koja sekunda pre nego što su joj se oči svikle na mrak, pa je ugledala šta drže u rukama. Obojici je bio otkopčan šlic, obojica su izvadili polne organe.

Ustuknula je, ali se nije osvrnula, nadajući se da iza nje ne stoji treći.

„Jebiga, izvini.“ Glas koji je izrekao taj spoj psovke i žaljenja zvučao je mlado. Osamnaest do dvadeset godina, proceni Elisa. Nije bio trezan.

„Sranje“, reče drugi nasmejano. „Popišao si mi se po cipelama!“

„Pa kad sam se prepao!“

Elisa obavi mantil oko sebe, pa prođe pored momaka koji su se ponovo okrenuli ka zidu. „Nije vam ovo pisoar“, dobacila im je.

„Izvini, bila nam je frka. Neće se ponoviti, keve mi.“

Gejr je žurio Šlepegrellovom ulicom. Razmišljao je. Nije bio sasvim siguran u onu svoju procenu da je od dva muškarca i jedne žene ona imala šanse jedan prema osam da bude ubijena, činilo mu se da je računica ipak bila malo složenija. Sve je *uvek* malo složenije.

Već beše prešao Rumsdalsku ulicu kada se zbog nečeg osvrnuo. Pedesetak metara iza njega išao je neki tip. Gejr nije bio siguran, ali nije li taj tip bio isti onaj koji je zurio u neki izlog na drugoj strani ulice kada je Gejr izašao iz bara *Dželosí*? Gejr pruži korak ka istoku, ka Delenengi i fabrici čokolade; ulice su u tom delu grada bile puste, samo je neki autobus – očigledno prešišavši red vožnje – sada čekao na stajalištu. Gejr se kratko osvrnuo. Onaj tip ga je i dalje pratio, još na istom odstojanju. Gejr se plašio tamnoputih ljudi, oduvek ih se plašio, ali sad nije uspeo dobro da ga osmotri. Udaljavali su se od belog, džentrifikovanog susedstva ka socijalnim stanovima punim doseljenika. Odatle se već videla kapija Gejrove zgrade, stotinak metara ispred njega. Međutim, kada se osvrnuo, Gejr spazi da onaj tip trči. Pri pomisli da mu je za petama neki Somalac, do daske istraumiran u Mogadišuu, i

sam Gejr se dade u trk. A nije potrčao godinama, svaki dodir stopalima o asfalt protresao bi mu moždanu koru i vidno polje. Stigao je, iz prve uspeo da gurne ključ u bravu, uleteo unutra i zatvorio tešku drvenu kapiju za sobom. Oslonio se o vlažno drvo. Dah mu je pekao pluća, a mlečna kiselina butine. Osvrnuo se i pogledao kroz prozor na gornjem delu kapije. Na ulici nije bilo nikog. Možda ono ipak nije bio neki Somalac. Morao je da se nasmeje. Majku mu, unervozio se samo zato što su usputno spomenuli ubistva. A šta je ono Elisa rekla – imala je nekakvog progonitelja?

Još zadihan, Gejr otključa vrata svog stana. Uzevši pivo iz frižidera, prešao je u radnu sobu i upalio svetlo.

Stisnuo je dugme na tastaturi i pred njim zasvetle dvadesetoinčni ekran.

U polje za pretragu ukucao je *Pornhub* i *french*. Listao je slike dok nije pronašao ženu koja je imala bar istu boju kose i frizuru kao Elisa. Pošto su zidovi stana bili tanki, priključio je bubice na računar i tek onda kliknuo dvaput na sliku. Raskopčao je pantalone i svukao ih do kolena. Žena baš i nije ličila na Elisuu, pa je Gejr zažmurio i usredsredio se na stenjanje pokušavajući da zamisli Elisine male, stroge usne, prezriv pogled, neupadljivu ali utoliko izazovnijuu bluzu. Nikad ne bi mogao da je ima. Nikad. Nikako drugačije do ovako.

Gejr zastade. Otvorio je oči i ispustio kurac. Podišli su ga žmarci od hladne promaje odnekud iza njega. Od vrata koja je *sasvim izvesno* pažljivo zatvorio za sobom. Podigao je ruku da skine slušalice, ali već je znao da je kasno.

Elisa je pričvrstila lanac na vratima, izula cipele u predsoblju i, kao i uvek, pogladila fotografiju sebe sa sestričinom Ingvild pričvršćenu za ram ogledala. Nije bila sasvim sigurna šta

joj znači taj ritual, osim da je očigledno podmirivao neku duboku ljudsku potrebu, kao što čine i priče o onome što nam se desi kad umremo. Prešla je u dnevnu sobu i legla na kauč u dvosobnom stančiću koji je bio mali ali sladak i – njen. Pogledala je u telefon. Stigla joj je jedna poruka s posla, sastanak zakazan za sutradan ujutru bio je odložen. Onom tipu s kojim je to veče otišla na piće nije rekla da radi kao pravna zastupnica žrtava u slučajevima silovanja. A istinitost one njegove statistike o muškarcima kao češćim žrtvama ubistava bila je tek polovična. U slučaju ubistava povezanih sa seksualnim deliktima, izgledi su bili četiri prema jedan da žrtva bude žena. Bio je to jedan od razloga da Elisa odmah po kupovini stana promeni bravu i ugradi lanac – napravu nesvojevnu Norvežanima, s kojom bi se i dalje uvek spetljala kad otključava i zaključava.

Pokrenula je *Tinder*. Pojavila su joj se trojica čije je profile odobrila ranije te večeri. Zapravo joj se kod te aplikacije nije toliko sviđalo što će izaći s tim ljudima, već što će znati da oni negde postoje i da je žele. Da li da priušti sebi još samo jedan tekstualni flert, još samo jednu virtuelnu trojku sa poslednjom dvojicom neznanaca pre nego što zauvek izbriše svoj nalog i ukloni aplikaciju?

Ne. Briši odmah.

Odabrala je meni, popunila formular i na kraju joj je iskočilo pitanje da li *stvarno* želi da ukine svoj nalog.

Elisa pogleda svoj kažiprst. Podrhtavao je. Zaboga, nije valjda postala zavisna? Zavisna od potvrde da postoji neko, neko ko, doduše, nema pojma ko je ona i kakva je, ali bar *neko* ko je želi onakvu kakva jeste. Ili bar onakvu kakva je na profilnoj slici. Sasvim zavisna, ili samo malo? To će valjda saznati ako bude ukinula nalog i obećala sebi mesec dana bez *Tindera*. Samo jedan mesec, pa ako ne bude izdržala,

onda joj nešto ozbiljno fali. Drhtavi kažiprst se približavao dugmetu za brisanje.

A sve i da jeste nazovizavisna, koliko je to zapravo strašno? Svima nam je potrebno da osetimo da imamo nekog i da neko ima nas. Negde je pročitala da odojčad mogu i umreti ako ne dobiju bar minimum telesnog kontakta. Sumnjala je u taj podatak, ali, s druge strane – čemu živeti ako živiš samo za sebe, za posao koji te izjeda i prijateljstva koja, budimo iskreni, neguješ samo zato što ti je strah od samoće mučniji od slušanja njihovih dosadnih žalopojki o deci, muževima ili nemanju bar jednog od to dvoje. A možda se i baš u tom trenutku na *Tinderu* pojavio neko ko je kao stvoren za nju? Pa dobro, još jedna tura. Prvu sliku koja joj je iskočila odbacila je, munula ulevo u kantu za otpatke, među nepoželjne. Zatim je isto učinila i s drugom. Pa i sa trećom.

Misli su joj lutale. Prisustvovala je predavanju jednog psihologa koji je radio sa najgorim silovateljima u zemlji. Taj je rekao da muškarci ubijaju zbog seksa, novca i moći, a žene iz ljubomore i straha.

Prestala je da odbacuje slike ulevo. Uzano lice koje se pojavilo bilo joj je poznato kao kroz maglu, iako je slika bila mračna i pomalo mutna. Dešavalo se i ranije da joj *Tinder* prikaže nekog poznanika – ipak je aplikacija povezivala korisnike koji se nađu u neposrednoj blizini. A ako je verovati *Tinderu*, ovaj čovek se sad nalazio u krugu od kilometra, možda čak i u istom kvartu. To što mu je slika bila malo mutna značilo je bar da nije čitao *Tinderove* savete, što je već po sebi bilo plus. Poruka je bila kratka: „ćao“. Nije se upinjao da bude originalan. Možda nije maštovit, ali je bar siguran u sebe. Da, sigurno bi joj se svidelo kad bi joj na nekoj žurci muškarac samo prišao i rekao „ćao“, a smirenim, postojanim pogledom poručio: „hoćemo li dalje?“

Gurnula je sliku udesno. Među one zanimljive.

Ajfon radosnim cvrkutom objavi da je postignut još jedan spoj.

Gejr je glasno frknuo kroz nos.

Navukavši pantalone, polako se okrenuo na stolici.

Ekran računara bio je jedini izvor svetlosti u prostoriji, a osobi koja je dotad stajala iza Gejra obasjao je samo gornji deo trupa i šake. Nije joj video lice, već samo te bele šake koje su mu pružale nešto. Bio je to crn povodac. Sa ogrlicom na jednom kraju.

Osoba je zakoračila prema Gejru, koji nehotice ustuknu.

„Postoji samo jedna stvar koja mi je odvratnija od tebe“, prošaputa glas u mraku dok su šake zatezale kožni povodac.

„A to je tvoj ker“, nastavi glas. „Tvoj usrani ker za kog si obećao da ćeš oko njega raditi sve što treba. Koji sere po kuhinji zato što ga niko ne šeta.“

Gejr se nakašlja. „Ali, Kari...“

„Napolje, oboje. I da me nisi takao kad budeš legao.“

Gejr prihvati povodac s ogrlicom i vrata se zalupiše za njom.

Ostao je da trepće u mraku.

Ne, razmišljao je. Dva muškarca i jedna žena, jedno ubištvo. Šanse da žena u tom slučaju bude žrtva su jedan prema devet, a ne jedan prema osam.

Mehmet je vozio svoj stari BMW od centra Osla ka Ćelsosu, ka vilama, ka pogledu na fjord i svežem vazduhu. Skrenuo je u tihu, uspavanu ulicu i spazio crni audi R8 parkiran pred garažom svoje kuće. Mehmet je usporio. Načas je razmatrao da naprosto zalegne na gas i produži. Znao je, međutim, da

bi tako samo odložio ono neizbežno. S druge strane, u tom trenutku mu je najviše i trebalo odlaganje. Ipak, Benks bi ga svejedno opet pronašao, pa je možda taj trenutak i bio onaj pravi. Po noći, u tami, bez svedoka. Mehmet se parkirao uz ivičnjak. Otvorio je pregradu i pogledao ono što se u njoj nalazilo već danima, upravo zbog mogućnosti da dođe do ovakve situacije. Prebacio je to u džep i udahnuo, a zatim iskoračio iz auta i pošao prema kući.

Vrata audija se otvoriše i iz auta izađe Benks. Zelenaš. Uterivač dugova. Kada se Mehmet sastao s njim u restoranu *Indijski biser*, a ovaj mu se predstavio kao Danijal Benks, Mehmet je zaključio da su to pakistansko ime i englesko prezime jednako lažni kao i tobožnji dokument koji su tom prilikom potpisali. Ipak, novčanice u aktovci koju mu je Benks gurnuo preko stola nisu bile lažne.

Šljunak pred garažom krckao je pod Mehmetovim đonovima.

„Lepa kuća“, reče Danijal Benks oslanjajući se prekrštenih ruku na svoj audi R8. „Zar tvoja banka nije htela da prihvati hipoteku?“

„Ja sam ovde samo podstanar. Iznajmljujem suterren.“

„Šteta za mene“, odvrati Benks. Bio je mnogo niži od Mehmeta, ali nije tako izgledao dok je stezao svoj biceps pod sakoom. „To onda znači da ti osiguranje ne bi isplatilo pare koje mi duguješ ako je spalimo?“

„Ne, ne bi.“

„Šteta i za tebe, pošto to znači da ću morati da primenim bolnije metode. Zanima li te kakve?“

„Zar ne bi prvo da čuješ hoću li platiti?“

Benks odmahnu glavom i izvadi iz džepa neki predmet. „Rok za isplatu rate istekao ti je pre tri dana, a rekao sam ti koliko polažem na tačnost. Moram i tebi, ali i *ostalim*

dužnicima staviti do znanja da se ovo ne toleriše. Zato ne smem da pravim izuzetke.“ Prineo je onaj predmet ka svetlosti sijalice pred garažom. Mehmet ostade bez daha.

„Nije baš originalno“, poče Benks izvivši glavu u stranu da osmotri baštenske makaze. „Ali deluje.“

„Ali...“

„Biraj koji ćeš prst. Većina bira mali na levoj ruci.“

Mehmet oseti da ga konačno obuzima bes. Osetio je i da mu se šire pluća. „Benkse, imam bolje rešenje.“

„Stvarno?“

„Nije baš originalno...“ Mehmet zavuče desnu ruku u džep jakne. Pa je izvadi. I pruži ono što je izvadio prema Benksu držeći ga obema rukama. „Ali deluje.“

Benks ga pogleda zapanjeno. Pa klimnu.

„U pravu si.“ Benks preuze svežanj novčanica koji mu je Mehmet pružio i skide gumicu s njega.

„To pokriva ratu s kamatama u krunu“, reče Mehmet. „Ali ti slobodno prebroj.“

Cvrkutanje telefona.

Spoj na *Tinderu*.

Pobedonosni zvuk kad neko čiju sliku gurneš udesno isto to uradi s *tvojom* slikom.

Elisi se zavrtelo u glavi, srce joj je zalupalo.

Odranije je poznavala taj uticaj zvuka *Tinderovog* provodadžisanja: učestaliji otkucaji srca koji prate uzbudjenje. Time se obilno oslobađao hormon sreće od kojeg takođe možeš postati zavisana. Međutim, srce joj je zalupalo zbog nečeg drugog.

Naime, onaj zvuk nije potekao iz njenog telefona. Pa opet, začula ga je čim je pomerila udesno sliku onog muškarca.

Muškarca koji se, ako je verovati *Tinderu*, nalazio u krugu od jednog kilometra.

Pogledala je zatvorena vrata spavaće sobe, progutala pljuvačku.

Zvuk je sigurno dopro iz nekog od susednih stanova. U njenoj zgradi živelo je dosta samaca, dosta potencijalnih korisnika *Tindera*. A sada je bilo sasvim tiho, čak i kod devojaka na spratu ispod nje gde je u toku bila žurka kada je Elisa ranije te večeri pošla od kuće. Ipak, postojao je samo jedan način da se rešiš zamišljenih čudovišta: da se uveriš svojim očima.

Elisa ustade sa kauča i pređe ona četiri koraka do vrata spavaće sobe. Tu je zastala. U glavi su joj se vrzmali slučajevi zlostavljanja s kojima se susretala na poslu.

Zatim se sabrala i otvorila vrata.

Zastala je na pragu boreći se da dođe do daha. Unutra je, naime, bilo zagušljivo – ili pak ona nije uspevala da udahne.

Svetlo iznad kreveta je gorelo, a prvo što je ugledala bili su donovi kaubojskih čizama koje su štrčale preko ivice kreveta. Farmerke i dugačke, prekrštene noge. Čovek koji je ležao na krevetu izgledao je kao na slici – u polutami, malo zamućeno. A košulju je raskopčao i razgolitio grudi. Na njima je imao nekakvo nacrtano ili tetovirano lice i Elisin pogled se sada prikovao za njega. Za to lice uhvaćeno u nemom vrisku. Kao da se zalepilo i da sad pokušava da se otrgne. Elisa nije uspela ni da vrisne.

Kad je čovek na krevetu podigao pogled, svetlost mobilnog mu obasja lice.

„Dugo se nismo videli, Elisa“, prošaputao je.

Čim je čula taj glas, setila se zašto joj je izgledao poznato na profilnoj slici. Ofarbao je kosu. A i lice je očigledno operisao, videli su se ožiljci od kopči.

Podigao je ruku i gurnuo nešto sebi u usta.

Ne skidajući pogled s njega, Elisa ustuknu. I zatim se okrenu udišući vazduh koji je znala da mora iskoristiti za bekstvo, a ne za vrištanje. Do ulaznih vrata bilo je pet, najviše šest koraka. Začula je škriputanje kreveta, ali on je bio dalje. Ako bi samo stigla do stepeništa, mogla bi da vrisne i dozove pomoć. Lanac. Povukla je vrata, uhvatila lanac, ali joj je sve išlo presporo, kao u ružnom snu. Znala je da je već kasno. Nešto joj je prekrilo usta i osetila je kako je vuče unatraške. U očajanju je provukla šaku kroz procep iznad lanca, uhvatila se za dovratnik sa spoljne strane, pokušala da vrisne, ali ju je njegova krupna šaka koja je smrdela na duvan suviše pritiskala. Otrgnuo ju je i vrata se zalupiše pred njom. Glas joj prošaputa na uvo: „Zar ti se nisam svideo? Pa ni ti, bejbi, ne izgledaš onoliko dobro koliko na profilu. Moramo se bolje upoznati, prošli put nije bilo v-vremena.“

Taj glas. I ono jedno, kratko zamuckivanje. Bili su joj poznati odranije. Pokušala je da se iskobelja, ali je bila zarobljena kao u stezi. Odvukao ju je pred ogledalo, spustio joj glavu na rame.

„Elisa, nisi ti kriva što su me osudili, dokazi su bili previše ubedljivi. Nisam zato ovde. Da li bi mi poverovala kada bih ti rekao da je ovo puka slučajnost?“ Iskezio se. Elisa je zurila u njegova usta. Proteza u njima bila je crna, očigledno gvozdena i zardala, sa nizom šiljaka i u gornjoj i u donjoj vilici kao na zamci za lisice ili medvede.

Kada je otvorio usta, proteza je zaškripala – verovatno su unutra bile nekakve opruge.

Sada se prisetila svih detalja slučaja. Fotografija s mesta zločina. I znala je da će ubrzo umreti.

Zagrizao je.

Elisa Hermansen pokuša da vrisne u njegovu šaku ugle-
davši mlaz krvi kako šiklja iz njenog vrata.

Podigao je pogled ka ogledalu. Njena krv slivala mu se sa
obrva, s kose i niz bradu.

„Kakav sjajan s-spoj, bejbi“, prošaputao je. A zatim zagri-
zao još jednom.

Zavrtelo joj se u glavi. Više je nije držao onako čvrsto,
nije ni morao, pošto ju je već obavijala parališuća jeza, neka
čudna tama, i prodirala joj kroz kožu. Otrgla je samo jednu
ruku i pružila je ka fotografiji na ogledalu. Pokušala je da je
dotakne, ali nije uspela da dosegne.

Drugo poglavlje

Četvrtak, prepodne

Zraci jarkog prepodnevnog sunca prodirali su kroz prozore u dnevnu sobu i predsoblje.

Specijalna istražiteljka Katrina Brat stajala je ćutke i zamišljeno pred ogledalom i posmatrala sliku zadenutu za njegov ram. Na njoj su žena i devojčica sedele zagrljene na steni, obe mokre kose i umotane u velik peškir. Kao da su se upravo okupale na ne baš toplom norveškom suncu i sad pokušavaju da zadrže toplotu privijajući se jedna uz drugu. Pa opet, nešto ih je razdvajalo. Bila je to pruga skorele krvi koja se slila niz ogledalo i preko fotografije, tačno između njihovih nasmejanih lica. Katrina Brat nije imala dece. Možda ih je u nekom trenutku i želela, ali više ne. Sada je bila žena od karijere, odnedavno slobodna, i to joj se dopadalo. Zar ne?

Neko se tiho nakašljao i ona skrenu pogled ka licu prekrivenom ožiljcima, s isturenim čelom i neobično dubokim zaliscima. Ka Trulsu Berntsenu.

„Da, inspektore?“ Primetila je kako se ljutnuo na njeno podsećanje da je i posle petnaest godina u policiji još uvek

običan inspektor prvog reda i da iz tog, i niza drugih razloga, nikada ne bi dobio posao istražitelja u Odeljenju za krvne delikte da nije bilo Mikaela Belmana, njegovog prijatelja iz detinjstva i direktora policije.

Berntsen slegnu ramenima. „Nema veze, ti si glavna istražiteljka.“ Pogledao ju je hladnim pogledom pseta koje se ujedno i potčinjava i mrzi.

„Popričaj sa susedima“, reče Bratova. „Počni od ovih ispod. Naročito nas zanima šta su čuli i videli juče i noćas. Ali pošto je Elisa Hermansen živela sama, zanima nas i s kojim se muškarcima viđala.“

„Dakle, već si zaključila da je muškarac i da su se poznavali odranije?“ Tek tada je Katrina primetila i mladića, klinca, koji je stajao pored Berntsena. Iskreno lice. Plavokos. Lep.

„Anders Viler, danas mi je prvi dan kod vas.“ Glas mu je bio zvonak, a oči nasmejane. Katrina je pretpostavila da je Viler savršeno svestan svog šarma. Preporuka od Vilerovog prethodnog nadređenog iz Trumsea zvučala je kao prava izjava ljubavi. Doduše, Viler je imao i CV da to potkrepi: najviše ocene sa Policijske akademije, diplomirao pre dve godine i pokazao dobre rezultate kao takozvani „inspektor drugog reda sa zadacima na polju istražnog postupka“ u Trumseu.

„Berntsene, kreni ti prvi“, reče Katrina.

Čula ga je kako vuče stopala u nemoj pobuni protiv činjenice da mu zapoveda mlađa šefica.

„Dobro došao“, rekla je pruživši ruku mladiću. „Izvini što ti nismo priredili doček za prvi dan na poslu.“

„Mrtvi imaju prednost nad živima“, odvrati Viler. Katrina je prepoznala citat Harija Hulea. Zapazivši da joj Viler pilji u šaku, tek je tada shvatila da nije skinula rukavicu od lateksa.

„Nisam pipala ništa gadno“, rekla je.

Osmehnuo se. Beli zubi. Plus deset poena.

„Alergičan sam na lateks“, rekao je.

Minus dvadeset poena.

„Dobro, Vilere“, poče Katrina ne povlačeći pruženu ruku. „Ove rukavice nisu zasute talkom, imaju nizak procenat alergena i endotoksina, a ako hoćeš da radiš na Odeljenju za krvne delikte, moraćeš da ih nosiš dosta često. Naravno, možemo da te prekomandujemo Ekokrimu ili...“

„Hvala.“ Nasmejao se i rukovao s njom. I kroz lateks je osetila toplinu njegove šake.

„Ja sam Katrina Brat, glavna istražiteljka.“

„Znam. Radila si u grupi Harija Hulea?“

„U Harijevoj grupi?“

„U Kotlarnici.“

Katrina klimnu. *Harijeva grupa*. Nikad nije tako doživljavala njihov mali, tročlani istražni tim, formiran *ad hoc* da sprovede nezavisnu istragu ubistava policajaca... Doduše, taj naziv bio je dosta prikladan. U međuvremenu se Hari vratio svom mestu predavača na Policijskoj akademiji, Bjern u Forenzičku laboratoriju na Brinu, a Katrina na Odeljenje za krvne delikte gde je, dakle, postala glavna istražiteljka.

Vileru su se oči zacaklile, a osmeh nije skidao s lica. „Šteta što Hari Hule...“

„Šteta što sad nemamo vremena da se ispričamo, Vilere, ali moramo da istražimo ubistvo. Idi s Berntsenom, slušaj i uči.“

Anders Viler se lukavo osmehnuo. „Misliš li da mogu mnogo toga naučiti od *inspektora* Berntsena?“

Bratova izvi obrvu. Mlad, samouveren, neustrašiv. Sve je to lepo, ali se svim srcem nadala da nije od onih što žele da postanu Hari Hule kad porastu.

* * *

Truls Berntsen stisnu dugme za zvonce pored vrata. Iz stana se začulo zujanje. Zaključivši da bi trebalo da prestane da gricka nokte, sklonio je prst s dugmeta.

Kada je otišao Mikaelu i zatražio premeštaj na Odeljenje za krvne delikte, Mikael ga je pitao otkud to. A Truls mu je odgovorio, sasvim iskreno, da želi viši položaj u lancu ishrane, ali ne i da se ubija od posla. Svaki drugi direktor bi, naravno, Trulsa istog časa izbacio naglavačke iz policije, ali ovaj nije smeo. Znali su previše jedan o drugome. U mladosti ih je vezivalo svojevrсно drugarstvo, docnije, kao ajkulu i pilepušu, uzajamna korist. Sada su pak bili neraskidivo povezani zajedničkim gresima i zakletvom na ćutanje. Zato Truls nije morao da okoliša kada je izneo Belmanu svoje zahteve.

No sada je već počinjao da sumnja u odabir tih zahteva. Na Odeljenju za krvne delikte postojale su dve vrste radnih mesta: istražiteljska i analitičarska. A kada je načelnik odeljenja Gunar dozvolio Trulsu da bira koju vrstu želi, ovaj je shvatio da mu očigledno nije namenjen neki odgovoran položaj. To mu je i odgovaralo, ali je svejedno morao priznati da ga je peklo što mu se glavna istražiteljka Katrina Brat dosledno obraćala sa „inspektore“ i što mu je naročito dugo i detaljno objašnjavala kako se koristi aparat za kafu.

Vrata se otvoriše. Pred njim su se pojavile tri mlade devojke užasnutih izraza na licu – očigledno su već znale šta se desilo.

„Policija“, rekao je pokazavši legitimaciju. „Imam nekoliko pitanja za vas. Da li ste čule nešto između...“

„Pitanja u vezi s kojima se nadamo da biste nam mogle pomoći“, reče glas iza Trulsovih leđa. Onaj novajlija. Viler.

Truls opazi da se užasnutost povlači s lica devojaka, pa i da ustupa mesto nekakvoj ozarenosti.

„Naravno“, reče ona koja je otvorila vrata. „Znate li ko je... uradio... *ono*?“

„Na to, naravno, ne smemo da odgovaramo“, reče Truls.

„Ali jedno *smemo* da vam kažemo“, poče Viler. „Vi nemate razloga da se bojite. Smem li da pretpostavim da ste cimerke, studentkinje?“

„Jesmo“, odgovorile su uglas kao da se utrkuju koja će prva.

„A smemo li da uđemo?“ Vilerov osmeh bio je blistav kao Belmanov, zapazi Truls.

Devojke ih povedoše u dnevnu sobu, gde se dve žurno dadoše na skupljanje praznih pivskih flaša i čaša sa stola. Potom su izašle iz sobe.

„Sinoć smo pravile žurku“, reče vratarka kao da se izvinjava. „Grozno.“

Trulsu nije bilo jasno da li misli da je grozno što im je ubijena komšinica ili to što su one pravile žurku dok se to dešavalo.

„Da li ste čule nešto sinoć između deset sati i ponoći?“, upita Truls.

Devojka odmahnu glavom.

„Da li je Elsa...“

„Elisa“, ispravi ga Viler koji već beše izvadio beležnicu i hemijsku olovku. Truls se priseti da bi trebalo i on isto to da uradi.

Nakašljao se. „Da li je vaša komšinica imala nekog tipa koji je često dolazio?“

„Ne znam“, reče devojka.

„Hvala, to bi bilo sve.“ Truls se već okrenuo da pođe ka vratima, kada u sobu uđoše druge dve devojke.

„Možda treba da čujemo i šta vas dve imate da kažete“, reče Viler. „Vaša drugarica kaže da sinoć nije ništa čula, kao i da ne zna da li se Elisa Hermansen redovno viđala s nekim u poslednje vreme. Imate li nešto da dodate?“

Zgledale su se, a zatim se okrenuše prema njima i istovremeno odmahnuše plavokosim glavama. Truls opazi da im je sva pažnja usmerena ka mladom istražitelju. To mu nije smetalo, navikao je da njega niko ne primećuje. Navikao je bio na ono kratko probadanje u grudima kada bi mu se u srednjoj školi Ula konačno obratila, samo da ga pita zna li gde je Mikael. I može li Truls – pošto je to bilo u doba pre mobilnih telefona – da mu prenese poruku od nje. Jednom joj je odgovorio kako neće moći zato što je Mikael na kempovanju sa drugaricom. To nije bilo tačno, ali je Truls želeo da bar jednom u njenim očima ugleda isti onaj bol, njegov bol.

„Kad ste poslednji put videle Elisu?“, upita Viler.

Devojke se zgledaše. „Nismo je videle, ali...“

Jedna se zakikotala, a odmah zatim prestravljeno prekrila usta shvativši koliko je to neumesno. Ona što im je otvorila vrata nakašljala se: „Jutros nam je Enrike javio da su on i Alfa pišali u ulazu kada su krenuli kući.“

„Kakve seljačine“, reče najviša devojka.

„A i nisu bili mnogo pijani“, reče treća. Ponovo se zakikotala.

Vratarka im strogim pogledom poruči da se uozbilje. „U svakom slučaju, dok su to radili, naišla je neka žena, pa su zvali da se izvine ako su nam napravili problem.“

„Pa dobro, baš su pažljivi“, reče Viler. „A oni misle da je ta žena...“

„Znaju. Videli su na internetu da je ’ubijena žena u tridesetim’, videli sliku naše zgrade, guglali njenu sliku i pronašli na sajtu nekih novina.“

Truls groknu. Mrzeo je novinare. Prokleti strvinari, svi do jednog. Prišao je prozoru da osmotri ulicu. Spazio ih je odmah iza policijske trake, kako posežu dugačkim objektivima aparata nalik na kljunove lešinara u nadi da će ugrabiti delić slike, zalogajčić, kad bude iznet leš. Pored vozila hitne pomoći stajao je tip sa zeleno-žuto-crvenom prugastom rastafarijanskom kapom i nešto govorio forenzičarima u belom. Bio je to Bjern Holm iz Forenzičke laboratorije. Klimnuvši svojim podređenima, vratio se u zgradu. Držanje mu je bilo nekako pogrbljeno, zgrčeno, kao da ga boli stomak, pa se Truls zapitao ima li to veze s činjenicom da je tog glavatog momka iz Totena s buljavim, ribljim očima Katrina Brat nedavno otkočila. Dobro je. Treba još neko da oseti kako je to kad te raskomadaju. U pozadini je odzvanjao Vilerov glas: „Dakle, ti momci se zovu Enrike i...?“

„Ne, ne!“ Devojke se nasmejaše. „Henrik. I Alf.“

Truls uhvati Vilerov pogled i klimnu ka ulaznim vratima.

„Hvala, devojke, to bi bilo sve“, reče Viler. „U stvari, mogu li da dobijem brojeve telefona?“

Devojke ga pogledaše s mešavinom straha i oduševljenja.

„Henrikov i Alfov“, dodao je uz poluosmeh.

Katrina je stajala u spavaćoj sobi iza patologa. Ova je čučala pored kreveta gde je Elisa Hermansen ležala poleđuške preko prekrivača. Međutim, tragovi krvi na njenoj bluzi ukazivali su da je krvarila u uspravnom položaju, sasvim izvesno pred onim ogledalom u predsoblju gde je tepih bio toliko natopljen krvlju da se zalepio za parket. Tragovi krvi na putu od predsoblja do spavaće sobe, kao i skromna količina krvi na krevetu, ukazivali su da joj je srce prestalo da radi već u predsoblju. Na osnovu telesne temperature i *rigor mortisa*

doktorica je trenutak smrti procenila na interval između jedanaest sati i jedan prethodne noći, a kao verovatan uzrok smrti navela gubitak krvi kao posledicu punktiranja vratne arterije jednim ili više uboda u levu stranu vrata, odmah iznad ramena.

Pantalone i gaćice bile su joj svučene do članaka.

„Očistila sam joj i isekla nokte, ali golim okom ne vidim tragove kože na njima“, reče doktorica.

„Otkad vi radite forenzičke poslove?“, upita Katrina.

„Otkako nas je Bjern zamolio“, odvrati ova. „Kad tako lepo zamoli.“

„Ma je li? Ima li drugih povreda?“

„Ima ogrebotinu na levoj podlaktici, kao i cepku drveta na donjoj strani levog srednjeg prsta.“

„A tragova zlostavljanja?“

„Nema vidnih tragova nasilja u intimnom predelu, ali ovo...“ Prinela je lupu uz stomak žrtve. Katrina pogleda i spazi jednu tanku, providnu prugu. „Može biti njena ili tuđa pljuvačka, ali mi više liči na semenu tečnost ili sperm.“

„Nadajmo se da je tako“, reče Katrina.

„*Nadajmo se zlostavljanju?*“ Bjern Holm joj je prišao s leđa.

„Ako je i došlo do silovanja, desilo se posmrtno“, odvrati Katrina ne osvrćući se. „Tako da već nije bila tu. A ja bih volela malo sperme.“

„Samo sam se šalio“, reče Bjern na svom srdačnom, toten-skom narečju.

Katrina je zažmurila. On je, naravno, znao da je u takvim istragama sperma čarobna reč koja otvara sva vrata. I naravno, samo je pokušavao malo da se našali ne bi li razvedrio čudnu i bolnu napetost koja je vladala među njima u ta tri meseca otkako se ona odselila. I sama je to pokušavala, ali joj nije išlo.

Doktorica ih pogleda odozdo. „Ja sam ovde završila“, reče podešavajući hidžab.

„Kola su stigla, moji ljudi će izneti leš“, reče Bjern. „Hvala ti, Zara.“

Doktorica klimnu, pa žurno izađe kao da je i sama osetila napetost u vazduhu.

„Dakle?“, poče Katrina nateravši se da ga pogleda, da zane-mari težinu njegovog pogleda, pre žalosnog nego molećivog.

„Nema mnogo toga da se kaže“, odgovorio je počevši se po velikom riđem zulufu koji je virio ispod rastafarijanske kape.

Katrina sačeka, nadajući se da i dalje razgovaraju o ubistvu.

„Nije bila mnogo pedantna, našli smo vlasi koje pripa-daju raznim osobama – uglavnom muškarcima – ali teško da su svi bili ovde baš sinoć.“

„Bila je pravna zastupnica žrtava“, primeti Katrina. „Neu-data žena sa tako zahtevnim poslom verovatno ne polaže na pedanteriju koliko i ti.“

Kratko se osmehnuo, ali se nije pobunio. A Katrina opet oseti onu žaoku griže savesti koju je on uvek uspevao da probudi u njoj. Njih dvoje se, naravno, nikad nisu svađali oko čišćenja, pošto bi se Bjern uvek spremno latio pranja sudova, stepeništa, veša, ribanja kupatila i luftiranja poste-ljine, bez prebacivanja i dalje rasprave. Kao i svega drugoga. Za punih godinu dana koliko su živeli zajedno ni jedan jedini put se nisu posvađali – uvek bi joj izvrdao. A kada bi ona zabrljala ili kada bi je mrzelo, uvek je bio tu, pažljiv, neumoran, žrtvovao bi se kao neka prokleta, dosadna mašina zbog čega se osećala kao neka nesposobna princeza što ju je više podizao na pijedestal.

„Otkud znaš da te vlasi pripadaju muškarcima?“, uzdah-nula je.

„Neudata žena sa zahtevnim poslom...“, poče Bjern ne gledajući je u oči.

Katrina prekrsti ruke. „Šta ti to sad znači, Bjerne?“

„A?“ Njegovo bledo lice blago se zarumenelo, a oči je iskolačio i malo više nego obično.

„Misliš li da sam se bacila u promet? Dobro, ako te je to zanimalo, onda...“

„Ne!“ Bjern je podigao ruke kao da se brani. „Nisam to mislio. Samo glupa šala.“

Katrina je znala da bi trebalo da je obuzme saosećanje. I jeste, ali ne ono saosećanje kada poželiš da nekog zagriš. Njeno saosećanje više je nalikovalo na prezir, prezir zbog kojeg bi poželela da ga udari, ponizi. A upravo zato, zato što nije želela da Bjern Holm, taj dobri čovek, bude ponižen, rešila je da ga umesto toga ostavi. Katrina Brat udahnu.

„Dakle, muškarci?“

„Vlasi su uglavnom kratke“, reče Bjern. „Videćemo šta će reći analiza. Bar imamo dovoljno tragova DNK da uposlamo Institut za sudsku medicinu na duže vreme.“

„Okej.“ Katrina se opet okrenula prema žrtvi. „Šta misliš, čime je ubodena? Tačnije, izbodena, ima čitav niz uboda jedan tik uz drugi.“

Izgledalo je kao da je Bjernu laknulo što opet pričaju o poslu. Sranje, stvarno sam oštećena roba, pomisli Katrina.

„Teško je proceniti, ali kao da prave nekakvu šaru“, rekao je. „Ili dve šare.“

„Stvarno?“

Bjern priđe telu i uperi prstom u vrat ispod kratke, plave kose. „Zar ne vidiš da ubodi čine dva malo zaobljena četvoro-rougla koji se preklapaju, jedan ovde – i jedan ovde.“

Katrina izvi glavu u stranu. „Kad tako kažeš...“

„Kao dva ujeta.“